Neuvotteleva virkamies Sami Niemi

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNALLE

ASIA: **HE 163/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Maa- ja metsätalousvaliokunta pyysi 18.10.2022 valiokunnan kokouksessa maa- ja metsätalousministeriöltä lisäselvitystä riistanhoitomaksujen kohdentumisesta. Maa- ja metsätalousministeriö antaa seuraavan selvityksen vuosien 2020 - 2022 riistanhoitomaksujen kohdentumisesta:

1. Yleistä.

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, joka vastaa vähintään sitä määrää, minkä kolmen edellisen vuoden metsästäjämäärien perusteella arvioidaan samana vuonna kertyvän riistanhoitomaksuina. Tästä määrärahasta myönnetään vuosittain

1) Suomen riistakeskukselle ja riistanhoitoyhdistyksille valtionavustus niille riistahallintolain (158/2011) 2 ja 14 §:ssä säädetyistä tehtävistä aiheutuviin käyttö- ja pääomamenoihin sekä metsästäjäin ryhmävakuutuksesta aiheutuviin menoihin. Suomen riistakeskuksen menot rahoitetaan kokonaisuudessaan valtionavustuksella siltä osin kuin niistä ei peritä maksuja tai toimintaan ei saada muuta rahoitusta.

Lisäksi määrärahaa voidaan käyttää

2) riistanhoitotoimenpiteisiin, niihin liittyvään kokeilutoimintaan ja muuhun riistatalouden edistämiseen,

3) metsästysmuseotoiminnan tukemisesta aiheutuviin menoihin,

4) vapaaehtoiseen jäsenyyteen perustuvien valtakunnallisten metsästäjäjärjestöjen suorittamaan valistustyöhön ja

5) metsästysseurojen riistanhoitoa edistävien hankkeiden toteuttamiseen sekä maanomistajien suorittamien riistan elinympäristöä merkittävästi parantavien hankkeiden toteuttamiseen.

2. Riistanhoitomaksujen yleinen kohdentuminen

Riistanhoitomaksuvarat tuloutetaan momentille valtiontalousarvion tulomomentille 12.30.45. Vuoden 2021 Riistanhoitomaksukertymä oli vuonna 2020 11,710 M€, 2021 11,753M € ja vuonna 2022 11 798M €. Momentille 12.30.45 kertyneet tulot kohdennetaan valtion talousarvion menomomentille 30.40.50. Momentille 30.40.50 on tämän hallituksen aikana myönnetty, määrärahoja yli riistanhoitomaksukertymän Sotka-hankkeelle, eläintautien torjuntaan sekä erämuseotoiminnan kehittämiseen. Tämä selvitys koskee momentin 30.40.50 menojen osalta vain riistanhoitomaksuvarojen kohdentumista.

Riistanhoitomaksuvarojen kohdentuminen	**2020**	**2021**	**2022**
Suomen riistakeskuksen yleisavustus	7 270 000	7 270 000	7 617 000
Riistanhoitoyhdistysten yleisavustus	2 588 000	2 588 000	2 588 000
Metsästysmuseo toiminnan tuki	415 000	415 000	415 000
Riistakonsernin strategiaa tukevat hankkeet	1 437 000	1 480 000	1 178 000

3. Riistanhoitomaksuvarojen tarkempi kohdentuminen – strategiaa tukevat hankkeet

Suomen riistakeskus laatii valiokunnalle tarkemman selvityksen sen yleisavustuksen kohdentumisesta omassa toiminnassaan. Maa- ja metsätalousministeriö kuvaa seuraavassa tarkemmin mihin riistakonsernin strategiaa tukeviin hankkeisiin ja projekteihin on vuosien 2020 - 2022 kohdennettu riistanhoitomaksuvaroja. Tässä tarkastelussa on mukana vuosi 2020, koska usea merkittävämpi hanke on rahoitettu useampivuotisena vuonna 2020.

Euromääräisesti suurin hanke on Ampumaratojen ympäristölupahanke, joka käynnistyi vuonna 2020. Hankkeessa on mukana Suomen metsästäjäliitto, Suomen riistakeskus sekä reserviläisliitto. Hankkeen kokonaissumma on hieman yli 1 miljoona euroa ja hanke päättyy tämän vuoden lopussa.

Toinen euromääräisesti merkittävä avustuskohde on Suomen riistakeskuksen Oma riista -palvelun ylläpito ja toimintojen kehittäminen sekä muiden Suomen riistakeskuksen sähköisten palveluiden kehittäminen (esim. RHY:iden sähköiset palvelut, metsästyksen johtajien toiminnot mobiiliin). Tämä kehitys- ja kehitystyö on jatkuvaa. Vuosien 2020-2022 aikana tähän kokonaisuuteen on kohdennettu noin 900 000 euroa.

Kolmantena nostona yksittäisestä merkittävän suuruisesta avustuskohteesta maa- ja metsätalousministeriö tuo esille Suomen metsästäjäliitolle myönnetyn avustuksen Metsästysammunnan ABC-hankkeelle. Hankkeella lisätään koulutuksen kysyntää, luodaan kouluttajaverkosto sekä toimintamalli ampumaratojen ja kouluttajien välille. Hankkeen avustus on noin 300 000 euroa.

Näiden suurten hankkeiden tai hankekokonaisuuksien lisäksi riistanhoitomaksuvaroista maksetaan avustuksia lukuisille pienemmille hankkeille hankehaun kautta. Esimerkkinä vuoden 2022 hakuilmoitus (https://mmm.fi/-/mmm-avasi-rahoitushaun-riistanhoitoyhdistysten-toimintaa-ja-riistataloutta-kehittaville-hankkeille)

Esimerkkejä vuosien 2020- 2022 aikana rahoitetuista hankkeista:

Riistanhoitoyhdistykset:

Ylä-Karjalan riistanhoitoyhdistys	Yhdistymistuki
Etelä-Soisalon rhy	Yhdistymistuki
Koillis-Savon rhy	Yhdistymistuki
Tampereen rhy	Yhdistymistuki
Perhonjokilaakson rhy	Yhdistymistuki
Rengon seudun rhy	Yhdistymistuki
Pargas Jaktförening	Vieraspetohanke

Nokian seudun rhy	Vieraspetohanke
Rovaniemen rhy	Toiminnanohjauksen ammattimaistaminen
Rovaniemen rhy	Kouluyhteistyöhanke
Vehkalahden-Haminan rhy	Vieraspetohanke
Hämeenkyrön-Viljakkalan rhy	Vieraspetohanke

Muut hankkeet

LUOMUS	Vesilintujen valtakunnallisen kannanseurannan kehittäminen
LUKE	Suurpetojen populaatiodynamiikka (karhu ja ahma DNA)
Turun yliopisto	Metsähanhen pesimäaikaiset elinympäristöt –hanke
Helsingin yliopisto	Sorsasaaliin alkuperän tutkiminen vedyn isotooppien avulla
Suomen riistakeskus	AEWAn haahkan kv-hoitosuunnitelman valmistelu
Jyväskylän AMK	Kestävän riistatalouden arvon tulouttaminen Suomessa
Suomen riistakeskus	Suurpetoyhdyshenkilötoiminnan kehittäminen
Suomen riistakeskus	RHY-toiminnan kehittäminen
Suomen riistakeskus	Supikoira After Life

4. Lopuksi

Suomen metsästäjäliitto totesi suullisessa lausunnossaan, että riistanhoitomaksuvarojen kohdentuminen ei ole riittävän avointa. Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että riistanhoitomaksuvaroista myönnettävien avustusten haku avataan vuosittain avoimesti. Vuoden 2022 avustusten osalta maa- ja metsätalousministeriö avasi 8.12.2021 rahoitushaun riistanhoitoyhdistysten toimintaa kehittäville sekä valtakunnallisille ja paikallisille riistataloutta edistäville hankkeille. Avustuksia ilmoitettiin myönnettävän muun muassa riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjausta sekä metsästyksen turvallisuutta ja kestävyyttä edistäville hankkeille.

Kuten yllä olevasta kuvauksesta voi todeta, niin avustuksen saajien määrä on kattava ja avustettavat kohteet kattavat laajasti riistapolitiikan osa-alueet. Aiemmin riistanhoitomaksuvaroja on myönnetty myös elinympäristöhankkeisiin, mutta niitä on voitu rahoittaa hallitusohjelmassa SOTKA-hankkeelle osoitetusta määrärahasta.